

in: Bužah, D.: Těžíne' noci, Praha: Práce, 1989, str. 142 - 146

Příjemná noc

Ze sna slabě zasténala.

Seděl na pohovce u hlavy druhého lůžka a četl si v kuželi světla z lampičky. Pozvedl zrak. Lehce se zachvěla, potřásla hlavou, jako by se chtěla něčeho zbavit, otevřela oči a užasle se zahleděla na muže, jako kdyby ho snad viděla poprvé. Pak se mírně pousmála.

„Copak je, miláčku?“

„Nic, já nevím proč, ale cítím nějaký nepokoj, tíseň.“

„Jsi asi unavená po cestě jako vždycky a nejspíš budeš mít trochu zvýšenou teplotu, nic si z toho nedělej, do rána to přejde.“

Chvilí mlčela a stále na něj upřeně hleděla rozevřenýma očima. Pro ně, lidi z města, bylo ticho starého venkovského domu až příliš veliké. Byl to neproniknutelný blok ticha, zdálo se, že je v něm ukryto jakési očekávání, jako kdyby zdi, trámy, nábytek a vůbec všechno zatajilo dech.

Pak řekla pokojně.

„Carlo, není něco na zahradě?“

„Na zahradě?“

„Carlo, prosím tě, když jsi ještě vzhůru, podívej se, prosím tě, ven, mám takový pocit, že . . .“

„Že tam někdo je? To jsou mi nápady. Kdo by tak mohl být teď na zahradě? Zloději?“ a zasmál se. „Myslíš, že nemají nic lepšího na práci než bloumat kolem takových starých barabizen, jako je naše?“

„Carlo, prosím tě, podívej se tam.“

Vstal, otevřel okno i okenice, podíval se ven, zůstal ohromeně stát. Odpoledne byla bouřka a teď září světlo měsíce ve třetí čtvrti neuvěřitelně průzračným vzduchem a fantasticky osvětluje zahradu, nehybnou, pustou a tichou, protože cvrčkové a žáby jsou součástí toho ticha.

Byla to obyčejná zahrada s rovným trávníkem a pěšinou vysypanou bílými oblázky, vinoucí se dokola a paprskovitě se rozbíhající do všech stran; lemoval ji květinový záhon. Ale byla to zahrada jeho dětství, bolavý kousek jeho života, symbol ztraceného štěstí, a pokaždé, když v noci svítil měsíc, jako by k němu promlouvala v horoucích a nerozluštitelných narážkách. Na východě se proti světlu tyčí černá hradba habrů prořezaných do oblouků, na jihu roste nízký zimozáhradní plot, na severu jsou schůdky, které vedou k zelinářské zahrádce, a romantická stavba sýpky, na západě stojí dům. Všechno odpočívalo pohrouženo do sebe oním úžasným způsobem, jakým spí příroda za měsíčního svitu a který se ještě nikomu nepodařilo rozluštit. Ale jako vždycky ho podívaná naplnila hlubokým sžíravým zármutkem, snad kvůli té výrazné kráse, již se pravda může obdivovat, ale kterou nikdy nebude mít.

„Carlo,“ zvolala Maria z lůžka znepokojeně, když viděla, jak nehybně stojí a dívá se. „Kdo je tam?“

Nechal okenice otevřené, zavřel okno a otočil se:

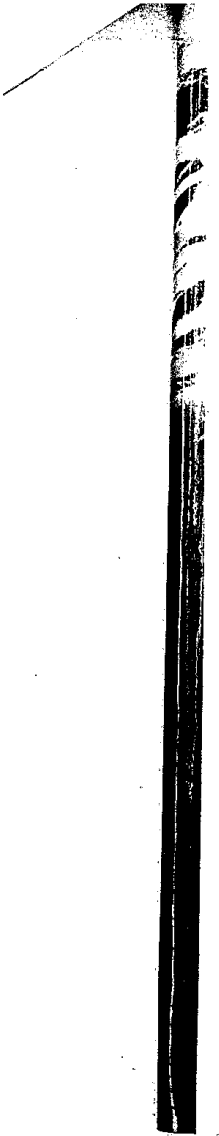
„Nikdo, miláčku. Svítí nádherně měsíc. V životě jsem neviděl větší mír.“ Znovu vzal knihu a usedl na pohovku.

Bylo jedenáct hodin deset minut.

Přesně v tom okamžiku se na jihovýchodním konci zahrady, ve stínu habrů, začalo trhavě nadzvedávat víko padacích dvířek ukrytých v trávě, odsunulo se stranou a uvolnilo vchod do chodbičky ztrácející se v podzemí. Zprudka odtud vylezl zavalitý černý tvor a zuřivou rychlostí začal pobíhat sem a tam.

Mládě kobylky luční bylo přimknuto ke stonku rostlinky a blaženě si spalo, jemně zelené bříska se mu půvabně zachvívalo v rytmu dýchání. Klepeta pavouka z podzemní chodbičky se mu zuřivě zabořila do hrudi a sápala ho na kusu. Tělíčko se zkroutilo, dlouhé zadní nožky se vymrštily, ale jenom jednou. Odporné drápky už odtrhly hlavičku a nyní se nořily do bříska. Z trhlín vytryskly břišní šťávy, které začal ukrutník lačně sát.

Plně zaujat démonickým požitekem z jídla si včas nevšiml

obrovského temného stínu, který se za ním příkradl. Chlamst. Pavouk stále ještě svíral ve spárech svou oběť, když navždy zmizel ve chřtánu ropuchy.

Ale v zahradě panoval božský, poetický klid. Jedovaté žihadlo se zabodlo do měkké tkáně hlemýždě, který měl namřeno k zeleninovým záhonkům. Podařilo se mu urazit ještě dva centimetry, hlava se mu točila, pak si uvědomil, že ho noha přestala poslouchat, a pochopil, že je s ním konec. Ačkoli se mu vědomí zamlžovalo, ucítil čelisti útočící larvy, jak z něj trhají kusy masa, jak hloubí strašlivé propasti do jeho krásného, silného a pružného těla, na které byl tak pyšný.

V posledním záchvěvu potupné agónie šel ještě stihl se zábleskem útěchy všimnout, že zlořečenou larvu zachytil do svých spárů pavouk slíďák a v mžiku ji rozsápal.

O malý kousek dál panuje něžná idyla. Svatojánský brouček s blikavou lampičkou rozsvícenou naplno krouží kolem světélka jedné vábné světlušky roztoužené spočívající na listu. Má, anebo nemá? Slétně vedle ní, zlehka ji pohladí, ona se nechá. Když jeho vzrušení vrcholí, zapomene, jakým peklem je trávník za měsíční noci. Ve chvíli, kdy svou družku objímá, mu střevlík zlatitý naráz a bez milosti vyrvе všechny útroby, roztrhne ho od hlavy až k patě. Ještě mu bliká světélko s otázkou — mám, anebo nemám — a kořistník ho už má napůl v sobě.

O necelý metr dál zatím došlo k divokému zápasu. Byla to však otázka vteřin. Cosi obrovského se bleskově a měkce sneslo z výše. Ropucha, táž ropucha jako před chvílí, ucítila na zádech osudné škubnutí, pokusila se obrátit. Ale to už se vznášel vzduchem ve spárech jedné vysloužilé sovy pálené.

Ale na pohled není nic vidět. Všude v zahradě panuje božský, poetický klid.

Smrtný hodokvas započal s padajícím soumrakem. Nyní běsnění vrcholí. A bude pokračovat až do svítání. Všude samé krveprolití, samá řež, samá muka. Skalpely se noří do lebek, chapadla přerážejí nohy, strhávají kůži a prohrabá-

vají se v útrobach, klepeta vyštípují šupiny, sídla probodávají, zuby drtí, žihadla očkují jed a omamující prostředky, vlákna uvězňují, šťávy rozleptávají a rozpouštějí své otroky zaživa. Od těch nejmenších obyvatel mechů, vírníků, želvušek, měňavek, svalovek, po larvy, pavouky, střevlíky, stonožky a dál a dál až po slepýše, štíry, ropuchy, krtky, výry, nekonečná armáda pouličních zabijáků se vrhá do krvavých jatek a krutě vraždí, mučí, sápe, čtvrtí, hltá. Jako kdyby ve velkém městě každou noc vycházely z brlohů desítky tisíců po zuby ozbrojených krvelačných katů, kteří by vnikali do domů a podřezávali lidi ve spánku.

Tamhle dole znenadání utichne cvrčící Caruso, byl zmasakrován krtkem. U keřů živého plotu zhasne světélko svatojánského broučka, byl rozcupován střevlíkem. S táhlým vzlykem zanikne kuňkání žáby, byla udušena užovkou. A motýlek už nebude tlouct křídly o osvětlenou okenní tabulku; s křídly surově poničenými se svíjí uvězněný v žaludku netopýra. Hrůza, děs, muka, agónie, smrt, takový je pro tisíce a tisíce božích stvoření noční spánek zahrady o velikosti třicetkrát dvacet metrů.

A totéž se děje v lukách a polích kolem, a stejně tak i na horách, které se ve svitu měsíce blyští skelnými odlesky, jsou bledé a tajemné. A na celém povrchu zemském je to všude stejné, jakmile padne noc: hubení, ničení, řež. A jakmile se noc rozplyne a objeví se slunce, započne jiné krveprolévání s jinými pouličními vrahy a stejnou krutostí. Tak tomu bylo od nepaměti a tak tomu bude i nadále, až do skonání světa.

Maria se převaluje na lůžku a cosi nesrozumitelného si přerývaně mumlá. Pak znovu poděšeně otevírá oči dokořán.

„Carlo, kdybys věděl, jaký jsem měla strašný sen, zdálo se mi, že tady na zahradě někoho vraždí.“

„No tak, miláčku, uklidni se, já už jdu taky spát.“

„Carlo, nezlob se, ale já mám pořád takový divný pocit, já nevím, jako kdyby se venku na zahradě něco dělo.“

„Co sis to vzala do hlavy?“

„Carlo, prosím tě, buď tak hodný a podívej se ven.“
Potřásl hlavou a usmívá se. Vstane, otevře okno a dívá se.

Svět odpočívá v nezměrném pokoji, zaplaven měsíčním svitem. A znovu ten pocit okouzlení, a znovu ten tajemný šířavý zármutek.

„Spi klidně, miláčku, není tu živá duše, v životě jsem neviděl takový mír.“

Pět bratří

Kníže Caramasan se vracel z dlouhých cest, projížděl zrovna se svým doprovodem pouští a co chvíli očekával, že se na obzoru objeví bělostné věže jeho města, když tu spatří starého poustevníka, jak sedí nahý na velikém kameni. Byl tak vyzábly, že mu pod kůží vystupovala celá kostra do nejmenších podrobností. A kolem něj byli shromáždění různí poutníci, někteří klečeli, jiní stáli, povětšinou byli zahalení do kapucí, poněvadž se sem přišli zbavit tíživých tajemství a styděli se ukazovat tvář.

Kníže byl zbožný člověk a neopomněl nabídnout starci své služby. „Svatý muži,“ pravil mu, „Hospodin bezpochyby zavedl mé kroky sem, aby ti pomohl nabrat síl. Nepotřebuješ po takovém dlouhém pokání vodu, aby ses napil, či jídlo či něco jiného?“

„Díky ti, kníže Caramasane,“ odvětil poustevník, „avšak z milosrdenství Páně jsem byl doposud ušetřen strádání hladem a žízni. Ale abych ti dokázal svůj vděk, něco

ti prozradím: vidíš tam v dáli, směrem, jímž leží město, oblak prachu, který se vzdaluje?“

Caramasan se díval a nic neviděl.

„Tvůj zrak,“ řekl poustevník, „není dost ostrý. Ale teď není čas na zbytečné dohady. Ten prach víří Ubu Murru, je to černokněžník, duch všeho zla, a cválá k tvému paláci. Před chvílí tudy projížděl a já se ho optal: kam tak spěcháš, proklatče? A on nato: jedu do domu Caramasana, abych ho připravil o jeho pět synů. Stojí totiž psáno — jestliže se Ubu Murruovi poštěstí, aby přistihl všech pět bratří Caramasanových pohromadě, může si je odvést s sebou do pekla. Pokud však jeden z pěti chybí, nemá Ubu Murru nad nimi žádnou moc. A já vím, že se dnes všichni sešli, aby očekávali návrat otce, knížete Caramasana. Tentokrát je do stanu.“

Tak mi to řekl Ubu Murru,“ pokračoval poustevník, „protože ani zlý přede mnou nedokáže lhát. Ty teď, ctný kníže, vyskoč do sedla svého nejlepšího koně a pospěš si, jestliže chceš spatřit své syny naživu. Ubu Murru uhání cvalem, ty však musíš cválat rychleji. Pospěš za ním, předjed ho, předstihni ho na prahu svého domu.“

Vyděšený kníže Caramasan poděkoval poustevníkovi za varování a vskočil na hřbet svého nejzdatnějšího oře, perského vraníka, který byl tak rychlý, že ho pokřtili Milencova touha. Opustil karavanu a ujížděl pryč mezi užaslými poutníky.

Koník pobízený ostruhami znamenitě polykal obrovské pouštní vzdálenosti, ale po Ubu Murruovi nikde ani stopy. A kníže si už začínal zoufat, když se na samém obzoru objevil nepatrný sloupek prachu. „Honem, přidej, Milencova touho!“ úpěnlivě zaprosil kníže; a koník ještě zrychlil běh, ačkoli měl pocit, že mu puká srdce. Ze sloupku se stal obláček, z obláčku mrak a konečně Caramasan spatřil Ubu Murrua zblízka — měl černou pleť, na koni jel bez sedla jako divoch a obrovská hřívá rozježených vlasů mu vlála za hlavou jako prapor.

Osm kopyt cválajících vedle sebe bušilo v křečovitém bě-